

Een niet COVID-gerelateerde Corona dermatitis

M.P.M. van Middelkoop¹, N.S. Veersema², J.E. Zeegelaar³

Een phytophotodermatitis is een acute foto-contactdermatitis die ontstaat door contact met planten gevolgd door blootstelling aan zon of artificieel ultraviolet licht. De klinische presentatie varieert van geringe klachten tot heviger reacties met blaren en uitgebreide inflammatie. Een grilliger beloop is te voorkomen door vroege herkenning, wondzorg en zo nodig topicale anti-inflammatoire therapie.

In deze casus presenteren wij u een phytophotodermatitis, ontstaan na het drinken van enkele Mexicaanse biertjes met citroen in de buitenlucht. Door de streepvormige configuraties werden onder de initiële differentiaal diagnoses ook enkele striatiforme autoinflammatoire dermatosen in overweging genomen.

CASUS

Een 19-jarige man werd in juli 2020 door de huisarts naar onze polikliniek verwezen in verband met een sinds 8 dagen bestaande, spontaan ontstane, streepvormige en asymptomatische vlek op de hals. Patiënt heeft een blanco voorgeschiedenis. Bij lichamelijk onderzoek zagen wij een jonge, gezond ogende man met huidtype II op de schaal van Fitzpatrick. Vanaf de kin - net onder het lippenrood - reikend tot aan het sternum, bevond zich een scherp begrensde lineaire gepigmenteerde macula. De macula was proximaal discreet, maar naarmate distaal gelokaliseerd prominenter zichtbaar (afbeelding 1).

Tevens viel op dat er op de vingers van beide handen enkele matig tot scherp begrensde gepigmenteerde - enigszins erythemateuze - maculae waarneembaar waren, welke op de vingertoppen conflueerden tot gegeneraliseerde maculae (afbeelding 2).

Bij verder uitvragen, bleek patiënt de week ervoor van het zonnetje te hebben genoten met een groep vrienden op het water. Er werden meerdere Mexicaanse biertjes gedronken met citroenschijfjes erin. Per ongeluk liet hij zo'n citroenschijfje vallen, rollend vanaf de kin tot in zijn schoot waarna hij het citroenschijfje met beide handen terug in het bierflesje had geduwd. Differentiaal diagnostisch werd gedacht aan een phytophotodermatitis, inflammatoire lineaire verruceuze epidermale naevus (ILVEN), lichen striatus, lineaire lichen planus of een lineaire epidermale naevus. Op grond van de anamnese leek een phytophotodermatitis het meest waarschijnlijk bevonden, een 'Mexican Beer Dermatitis' werd als diagnose gesteld.

Afbeelding 1.

Afbeelding 2.

Een expectatief beleid werd afgesproken, waarbij geadviseerd werd de huid goed vet te houden en te beschermen tegen ultraviolet (UV)-licht met een hoge beschermingsfactor om verdere pigmentatie te voorkomen. Ruim acht maanden na het eerste consult waren de huidafwijkingen niet meer zichtbaar.

¹ Aios, Flevoziekenhuis Almere

² Aios, Flevoziekenhuis / Amsterdam UMC

³ Dermatoloog, Flevoziekenhuis Almere

BESCHOUWING

Een phytophotodermatitis is een phototoxische reactie van de huid na contact met planten ('phyto-') in combinatie met expositie aan UV-A licht. Het photosensibele agens wordt geactiveerd door het zonlicht en zorgt voor een inflammatoire reactie in de huid. Omdat deze reactie niet immunologisch gemedieerd is, gaat het hier niet om een allergische reactie. Om de reactie te doen optreden is dus géén sensibilisatie vooraf nodig. [1]

Hyperesthesie en erytheem treden gebruikelijk op binnen 30 tot 120 minuten na expositie. In een erger geval treedt additioneel oedeem en bullae op binnen 24 tot 72 uur. De aangedane huid is pijnlijk. Jeuk wordt zelden gerapporteerd. Een vochtige huid kan de huidreactie heviger doen verlopen. Zweeten en hoge omgevingstemperaturen vormen dus risicofactoren. [1] De aangedane huid configureert tot gehyperpigmenteerde maculae binnen 2 weken en kunnen maanden tot jaren persisteren.

Het mechanisme achter dit proces berust op activatie van zogenaamde 'psoralenen'. Dit zijn photosensibele agentia die geactiveerd worden door UV-licht, UV-A in het bijzonder. Bekende psoralenen zijn onder andere de furocoumarinen in planten. [2] Er bestaan verschillende plantsoorten die furocoumarines bevatten. Met name de Rutaceae (citrusfamilie; limoen, bergamot, sinaasappel, citroen, grapefruit, wijnruit) en Umbelliferae (schermbloemenfamilie; venkel, fluitenkruid, berenklauw, dille) zijn hierom bekend. [1]

De phytophotodermatitis in onze casus is op basis van een phototoxische reactie tussen de furocoumarinen van de citrusvrucht en het zonlicht. Vanwege het vrijkomen van slechts enkele druppels bij het nuttigen hiervan, beperkt deze phytophotodermatitis zich tot milde huidreacties. [2] Wij denken dat er een diagnostische onderrapportage heerst van 'Mexican beer dermatitis' of 'Corona dermatitis', vanwege het zelden bezoeken van een arts met deze klachten. Bij heviger reacties wordt topische anti-inflammatoire therapie geadviseerd en wondzorg. Bij een groot aangedaan oppervlak kunnen orale corticosteroiden en wondzorg met zilversulfadiazine een uitkomst bieden, daar de laesies als een chemische brandwond kunnen worden beschouwd. [3]

Degene die anno 2022 'Corona dermatitis' hoort, zal vooral denken aan COVID-gerelateerde huidaandoeningen. Een mooi voorbeeld van hoe de pandemie ons associatief denken heeft beïnvloed. Wij presenteerden u een casus over een Corona dermatitis van een lichtzinniger aard. Een dermatitis die we gezien het seizoen - misschien wel gelukkig - weer vaker mogen verwachten.

LITERATUUR

1. Bologna JL, Jorizzo JL, Schaffer JV. *Dermatology* (4th revised edition, Vol. 2017). Elsevier 2017.
2. Flugman SL. Mexican beer dermatitis: A unique variant of lime phytophotodermatitis attributable to contemporary beer-drinking

SAMENVATTING

Een phytophotodermatitis is een acute foto-contactdermatitis die ontstaat door contact met planten gevolgd door blootstelling aan zon of artificieel ultraviolet licht. De klinische presentatie varieert van geringe klachten tot aan heviger reacties met blaren en uitgebreide inflammatie. Een grilliger beloop is te voorkomen door vroege herkenning, wondzorg en zo nodig topische anti-inflammatoire therapie.

In deze casus presenteren wij u een phytophotodermatitis, ontstaan na het drinken van enkele Mexicaanse bierjes met citroen in de buitenlucht. Door de streepvormige configuraties werden onder de initiële differentiaal diagnoses ook enkele striatiforme auto-inflammatoire dermatosen in overweging genomen.

Conclusie: Met de intrede van de zomer kunnen we binnenkort weer meer phytophotodermatitis in onze praktijken verwachten. Dit betreft een niet allergische phototoxische reactie van de huid na contact met planten onder ultraviolet-A licht.

LEERPUNTEN

- Een phytophotodermatitis is een dermatose die met een grote variëteit aan presentaties kan voorkomen.
- De klinische presentatie varieert van een reactie die nauwelijks klachten geeft, tot aan aanwezigheid grote en pijnlijke blaren.
- Phyto- (plant-), photo- (licht-)dermatitis (huidinflammatie) ontstaat door activatie van zogenaamde psoralenen door zonlicht, met name UVA.
- De bekende psoralenen zijn de furocoumarinen in citrusvruchten.
- Een phytophotodermatitis is dus géén allergische reactie en kan dus iedereen - zonder sensibilisatie vooraf - aandoen.

TREFWOORDEN

phytophotodermatitis - psoralenen - citrus - lime - citroen - (Mexicaans) bier

KEYWORDS

phytophotodermatitis - psoralen - citrus - lime - lemon - Mexican beer dermatitis

practices. Arch Dermatol. 2010;146(10):1194-1195. doi:10.1001/archdermatol.2010.297

3. Janusz SC, Schwartz RA. Botanical briefs: phytophotodermatitis is an occupational and recreational dermatosis in the limelight. *Cutis. 2021;107(4):187-189*

CORRESPONDENTIEADRES

Michele van Middelkoop

E-mail: mmiddelkoop@flevoziekenhuis.nl